

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

04.03.2020 ел

КАРАР

№ 9

**2020-2024 елларга
Татарстан Республикасы
Бөгелмә муниципаль районының
«Татар Димскәе авыл жирлеге»
муниципаль берәмлегендә кече һәм урта
эшқуарлык субъектларын үстерүнең
муниципаль программасы турында**

«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү, Татар Димскәе авыл жирлеге территориясендә кече һәм урта эшқуарлык субъектлары эшчәнлеге өчен уңай шартлар тудыру максатларында карар бирәм:

1. 2020-2024 елларга Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Татар Димскәе авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшқуарлык субъектларын үстерү программасын расларга.

2. Әлеге карарны жирлек территориясендә махсус мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә һәм муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Р. К. Галләмов

Татарстан Республикасы
Бөгелмә муниципаль районының
Татар Димскәе авыл җирлеге
башкарма комитетының
«04» мартындагы
9 номерлы карарына
кушымта

2020 - 2024 елларга Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының
«Татар Димскәе авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта
эшқуарлык субъектларын үстерү программасы паспорты

Программаның Исеме	Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Татар Димскәе авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшқуарлык субъектларын үстерү программасы (алга таба-Программа)
Нигез эшләү өчен программа	«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында " 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон»; «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон»
Программаны Эшләүче	Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл җирлеге башкарма комитеты
Программа чараларын башқаручылар	Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның төп максатлары	- Бөгелмә муниципаль районының " Татар Димскәе авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын үстерү һәм аларның социаль-икътисадый бурычларын хәл итүдә ролен арттыру өчен уңай шартлар тудыру ;; - кече һәм урта эшқуарлык субъектларының көндәшлеккә сәләтлелеген тәмин итү; - муниципаль берәмлектә кече һәм урта эшмәкәрлек

	<p>субъектларына ярдәм күрсәтү</p> <p>Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының "Татар Димскәе авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгы);</p> <ul style="list-style-type: none"> - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру; - халыкны эш белән тәмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү;
<p>Программаны тормышка ашыру вакыты</p>	<p>2020-2024 еллар</p>
<p>Программаның төп чаралары исемлеге</p>	<ul style="list-style-type: none"> - кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру; - кече һәм урта эшкуарлык субъектларына финанс ярдәме күрсәтү; - кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасы эшчәнлеген тәмин итү; - кече һәм урта эшкуарлык субъектларына мәгълүмати, консультация һәм мөлкәт ярдәме күрсәтү - кече һәм урта эшмәкәрлек өлкәсендә социаль яклау һәм хезмәтне саклау механизмнарын эшләү һәм гамәлгә кертү.
<p>Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре</p>	<ul style="list-style-type: none"> - кече һәм урта бизнеста эшләүчеләр санын арттыру. - кече һәм урта эшмәкәрлектә уртача хезмәт хакы күләмен урта тармаклы дәрәжәгә житкерү; - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларыннан барлык дәрәжәдәге бюджетларга салым керемнәрен арттыру - авыл инфраструктурасын үстерү һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын яхшырту; - район икътисадының өстенлекле тармакларында: хезмәт күрсәтү (көнкүреш, төзелеш, ТКХ), авыл хужалыгында эшчәнлек алып баручы кече предприятиеләр өлешен арттыру ягына авылның Кече һәм урта эшкуарлыгының тармак структурасын үзгәртү; - кече һәм урта бизнес оешмалары тарафыннан үзләре житештергән товарлар, башкарылган эшләр һәм күрсәтелгән хезмәтләр күләмен арттыру.

Программаны финанслау күләме һәм чыганакалары	Жирлек бюджеты, бюджеттан тыш фондлар акчалары, эшқуарларның үз акчалары һәм жәлеп ителгән инвестицияләр
Программаның үтәлешен контрольдә тоту	Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлегә башкарма комитеты

1. Гомуми нигезләмәләр

Әлеге Програма «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлдәгә 209-ФЗ номерлы федераль законнар нигезендә эшләнгән.

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерүгә ярдәм итү мәсьәләләре керә.

«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлдәгә 209-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кече һәм урта эшқуарлык субъектларын үстерү өчен шартлар тудыру (алга таба- СМСП) кертелде.

Әлеге программаның максатлары һәм төп бурычлары Бөгелмә муниципаль районының «Татар Димскәе авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыруга юнәлдерелгән.

Програма Бөгелмә муниципаль районының «Татар Димскәе авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү өлкәсендә максатларга ирешүгә юнәлдерелгән чаралар исемлеген, чараларны тормышка ашыру өчен җаваплы булган финанслау күләмен һәм чыганакаларын, эшчәнлекнең нәтижәләлегә күрсәткечләрен билгели.

2. Проблеманың эчтәлегә һәм аны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Кече һәм урта эшқуарлык Бөгелмә муниципаль районының «Татар Димскәе авыл жирлегә» муниципаль берәмлегендә икътисадый һәм социаль бурычларны хәл итүдә мөһим роль уйный, чөнки яңа эш урыннары булдыруга,

кулланучылар базарын товарлар һәм хезмәт күрсәтүләр белән баеуга, халыкның икътисадый мөстәкыйльлеген, салым керемнәренән тотрыклылыгын тәмин итә.

Эшмәкәрлекне үстерү Бөгелмә муниципаль районының Татар Димскәе авыл жирлегенән социаль-икътисадый үсешендә өстенлекле бурычларның берсе булып тора.

Бүгенге көндә Бөгелмә муниципаль районының Татар Димскәе авылы жирлегендә 2 шәхси эшкуар һәм 2 крестьян-фермер хужалыгы теркәлгән.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының төп эшчәнлеге: кибетләрдә азык-төлек һәм сәнәгать товарларын ваклап сату, терлекчелек.

Авыл икътисадында кече һәм урта эшкуарлыкның ролен чагылдыручы мөһим күрсәткеч салым кертеме зурлыгыннан гыйбарәт.

СМСП үсешендә тоткарлаучы факторларны проблемалар төркемнәренән бүлүргә мөмкин:

1. матди-техник тәмин ителеш (производство һәм хезмәт урыннары, заманча жиһазлар житмәү яки булмау, персоналның Түбән квалификациясе, эшмәкәр эшчәнлегенән тиешенчә якланылмавы һ. б.);

2. матди-финанс проблемалары:

- предприятие теркәү өчен капитал алуда кыенлыklar;

- әйләнештәге акча житмәү;

- эшчәнлеген киңәйтү өчен үз акчаларың да, заем акчаларының да житмәве.

Күпчелек СМСП финанс хәленән тотрыксыз булуы һәм акчаларның житмәве аркасында үз үсеше, яңа технологияләр кертү, продукциянен һәм хезмәтләренән сыйфатын күтәрү, озак сроклы инвестицияләргә гәмәлгә ашыру, яңа базарларны үзләштерү өчен эчке стимуллардан мәхрүм. Эшмәкәрләрнен төп өлеше кредит һәм заем акчаларын кулланмый, барыннан да элек кирәкле тәмин итү һәм кредит тарихлары булмау аркасында. Традиция буенча коммерция банклары кече һәм урта бизнесны хезмәт күрсәтүдә шактый күп көч таләп итә торган, югары куркыныч һәм чагыштырмача түбән керемле дип санылар. Югары кредит куркынычларын банклар эре бизнеска карата югарырак процент ставкалары исәбенән компенсацияләргә тырыша. Шуңа бәйле рәвештә кече һәм урта бизнесны кредитлау процессы әле массакүләм булмаган. Моңа икътисадның үсә барган кризисы шартлары китерә.

Күпчелек эшмәкәрләр, идарә итү һәм коммерция карарларын кабул итү өчен, мохтаж мәгълүмат турында төрле аспектлары бизнес алып бару. Кече һәм урта бизнесны мәгълүмат белән тәмин итү проблемасы традицион формаларны кулланып хәл ителергә мөмкин.

Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлеге башкарма комитеты кече һәм урта бизнесны социаль стабильлекнең ышанычлы гаранты буларак карый һәм эшкуарлык эшчәнлегенә эшкә сәләтле актив кешеләрне жәлеп итү бурычын хәл итә.

Жирлекнең реаль икътисади потенциалы әле бетмәгән, кече һәм урта бизнеста булган проблемалар аз түгел, аларны әле хәл итәргә кирәк. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру, кече һәм урта бизнес өлкәсендә халыкның мәшгульлеген арттыру, кече һәм урта бизнес предприятиеләре житештергән продукция күләмнәренә артуы, жирле үзидарә органнары, ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмалар, ижтимагый берләшмәләр һәм коммерциячел булмаган оешмалар эш-ләрен берләштерү һәм килешеп эшләү. Моның белән бәйләп рәвештә, Программа кабул итү зарурлыгы туа, ул кече һәм урта эшкуарлыкны алга таба үстерү өчен норматив-хокукый база булдыру, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына мәгълүмати, консультация һәм мөлкәти ярдәм күрсәтү, шулай ук контроль процессын оештыру өчен комплекслы гамәлләр планын тәшкил итә.

3. Программаның төп максатлары һәм бурычлары

3.1. Программаның төп максатлары булып тора:

- Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлегенә социаль-икътисади бурычларын хәл итүдә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын үстерү һәм аларның ролен арттыру өчен уңай шартлар тудыру;

- кече һәм урта эшкуарлык субъектларының көндәшлеккә сәләтлелеген тәмин итү;

- Бөгелмә муниципаль районының Татар Димскәе авыл жирлеге Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына үзләре житештергән товарларны (эшләренә, хезмәт күрсәтүләренә) алга этәрүдә ярдәм күрсәтү);

- кече һәм урта эшмәкәрлек санын арттыру;

- халыкны эш белән тәмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү;

- талантлы яшьләренә һәм потенциал идарәчеләренә ачыклау һәм кече эшкуарлыкка жәлеп итү;;

- кече һәм урта эшкуарлык субъектлары тарафыннан житештерелә торган товарлар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) өлешен арттыру);

- барлык дәрәжәдәге бюджетларның салым керемнәрендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары тарафыннан түләнгән салымнарның өлешен арттыру.

3.2. Куелган максатларга ирешү өчен хәл итәргә кирәк булган бурычларны:

- Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлегенең Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм инфраструктурасын үстерү;;

- конкурентлылык сәләтен һәм кече һәм урта эшкуарлыкның инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыру;;

- ижтимагый һәм профессиональ оешмаларның һәм эшмәкәрләрнен берләшмәләренең ролен көчәйтү;

- район икътисадының өстенлекле тармакларында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүгә булышлык күрсәтү: инновация эшчәнлеге; хезмәт күрсәтү (көнкүреш, төзелеш, ТКХ); сәнәгать-халык кулланышы товарлары житештерү, азык-төлек (сөт, ит), һөнәрчелек, милли һәм мәдәни үзенчәлекләрен исәпкә алып;; авыл хужалыгы (крестьян (фермер) хужалыклары, авыл хужалыгы продукциясен эшкәртү);

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына мөлкәти ярдәм күрсәтү;

- Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлеге территориясендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм инфраструктурасын барлыкка китерүче оешмаларга һәм кече һәм урта эшкуарлык субъектларына мәгълүмати ярдәм күрсәтү;

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына консультация һәм оештыру ярдәме күрсәтү;

- торак-коммуналь өлкәдә, төзекләндерү өлкәсендә, ремонт-төзелеш эшләрендә, жәмәгать туклануы һәм башка өлкәләрдә муниципаль заказларны үтәүгә кече һәм урта эшмәкәрлекне жәлеп итү.

Программаның бурычлары аның ахыргы максаты белән билгеләнә һәм эшкуарлык эшчәнлеген активлаштыруга, яңа эш урыннары булдыруга һәм эшкуарлыкка жәлеп ителгән киң катлам халыкның тормыш дәрәжәсен күтәрүгә ярдәм итә торган уңайлы мохит булдырудан гыйбарәт.

4. Программаның төп принциплары

Программаның төп принциплары түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

- СМСП ярдәме күрсәтүне сорап мөрәжәгать итүнең гариза бирү тәртибе;

- СМСП ярдәме инфраструктурасының һәркем өчен мөмкин булуы;

- программа белән каралган критерийларга туры килә торган СМСПдан тиешле программаларда катнашу өчен бертигез файдалану.;

- "Конкуренцияне яклау турында" 2006 елның 26 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән таләпләрне үтәп ярдәм күрсәтү»;

- ярдәм күрсәтү процедураларының Ачыклыгы.

5. Программаны тормышка ашыру вакыты

Программаны тормышка ашыру срогы-202024 еллар.

6. Ярдәм күрсәтү турында Кече һәм урта эшкуарлык субъектларының мөрәжәгатьләрен карау тәртибе

24.07.2007 ел, №209-ФЗ Федераль законда каралган рәвешләрдә аларга ярдәм күрсәтүгә дэгъва кылучы кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлегенең жирле үзидарә органнарына мөрәжәгать итәләр.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтүне сорап мөрәжәгать иткәндә "Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында"24.07.2007 ел, № 209-ФЗ Федераль законның 4 статьясында билгеләнгән шартларга туры килүен раслаучы документлар тапшырылырга тиеш.

Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары тарафыннан кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының мөрәжәгатьләре 30 көнлек срукта карала.

Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү турында мөрәжәгать буенча кабул ителгән карар кабул ителгәннән соң биш көн эчендә хәбәр ителергә тиеш.

Законнарда билгеләнгән очракларда кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм күрсәтү конкурс нигезендә гамәлгә ашырыла. Конкурсларны оештыру һәм үткәрү Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлегенең жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына субсидияләр бирү шартлары һәм тәртибе Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

7.Программа чаралары системасы

Программа чараларын тормышка ашыру 2020-2024 елларга Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Татар Димскәе авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү программасы кысаларында жирле бюджет, бюджеттан тыш фондлар, эшмәкәрләрнең үз акчалары, инвестицияләр жәлеп итү шартларында гамәлгә ашырыла.

Программа чаралары Программа тарафыннан билгелэнгән бурычлар нигезендә эшлэнгән.

Чаралар исемлеге

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Татар Димскәе авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын үстерү программалары

№	Чараның исеме	Гамәлгә ашыру срогы	Финанслау чыганагы	Финанслау күләме (мең сум).					Башкаручылар
				2020	2021	2022	2023	2024	
1. Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар камилләштерү									
1.1	Кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү һәм аңа ярдәм итү мәсьәләләрен җайга салучы муниципаль норматив-хокукый базаны булдыру	2020-2024 еллар дәвамында	Финанслау таләп ителми	-	-	-	-	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты
1.2	Муниципаль заказны урнаштыруда кече эшкуарлык субъектларының катнашуы мониторингы	даими	Финанслау таләп ителми	-	-	-	-	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты
1.3	Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү мәсьәләләре буенча аларның фикерен исәпкә алу максатында коммерциячел булмаган оешмалар, Эшкуарларның ижтимагый берләшмәләре белән үзара хезмәттәшлек	Кирәк булганда	Финанслау таләп ителми	-	-	-	-	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты
1.4	Программа кысаларында ярдәм алучы кече һәм урта эшкуарлык субъектлары реестрын формалаштыру һәм алып бару	даими	Финанслау таләп ителми	-	-	-	-	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты
1.5	Шәхси ярдәмче хужалыклар, крестьян-фермер хужалыклары һәм башка авыл хужалыгы товар	2021 елның 3 кварталы, 2024 елның 3 кварталы	СМСП чаралары	-	-	-	-	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты

житештерүчеләре житештерә торган эзерләү продукциясе эшчәнлеген үстерү									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Бөгелмә муниципаль районының «Татар Димскәе авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм итү инфраструктурасы эшчәнлеген тәмин итү. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына мәгълумати, консультация һәм мөлкәт ярдәме күрсәтү

2.1	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына консультацион ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыру һәм үстерү	даими	Финанс-лау таләп ителми	-	-	-	-	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты
2.2	Эшкуарлыкка кредит бирү шартлары белән программаларны яктырту	даими	Финанс-лау таләп ителми	-	-	-	-	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты

3. Кече һәм урта эшкуарлык өлкәсендә социаль яклау һәм хезмәтне саклау механизмнарын эшләү һәм гамәлгә кертү

3.1	Хезмәтне саклау буенча эшләрне оештыру мәсьәләләрендә консультация-методик ярдәм	Кирәк булганда	Финанс-лау таләп ителми	-		-	-	-	Авыл жирлеге башкарма комитеты
-----	--	----------------	-------------------------	---	--	---	---	---	--------------------------------

8. Программа белән идарә итүне оештыру (программаны тормышка ашыру механизмы)

Программаны тормышка ашыру механизмы-билгеләнгән нәтижеләргә ирешүне тәмин итә торган сроклар буенча координацияләнгән, җаваплы башкаручыларга программалы чаралар системасы.

Программаның заказчысы-Бөгелмә муниципаль районының Татар Димскәе авыл җирлеге башкарма комитеты, аның бурычына Программа чараларын башкаруны оештыру һәм башкаручыларның үзара хезмәттәшлеген координацияләү керә.

Программа чараларын үтәү «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында»2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

9. Программаны тормышка ашыру барышын контрольдә тоту

Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл җирлеге башкарма комитеты һәм Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл җирлеге Советы программаны тормышка ашыруның барышын һәм бүлеп бирелә торган акчаларны үзләштерүне контрольдә тотта.

Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл җирлеге башкарма комитеты ел саен Бөгелмә муниципаль районы Татар Димскәе авыл җирлеге Советына Программаның үтәлеше турында хисап бирә.

10. Программаның социаль-икътисадый нәтижеләлеген бәяләү

Программаны гамәлгә ашыру авылда икътисадый һәм социаль вәзгыятькә уңай йогынты ясап, инвестицион климатны яхшыртуга, авыл инфраструктурасын үстерүгә, кече һәм урта эшқуарлык субъектларының көндәшлеккә сәләтлелеген арттыруга һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын яхшыртуга ярдәм итәчәк.

Программаны тормышка ашыру кысаларында кече һәм урта бизнес секторында халыкның тотрыклы эш белән тәмин ителешен тәмин итү, авылда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру, Бөгелмә муниципаль районының Татар Димскәе авыл җирлеге бюджетына кече һәм урта эшқуарлык субъектларынан салым һәм салым булмаган керемнәрне арттыру күздә тотыла.

2020-2024 елларга программа нәтижеләре булырга тиеш:

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру;

- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары хезмәткәрләренең исемлек буенча уртача санын арттыру;

- кече бизнес оешмалары тарафыннан үзләре житештергән товарлар, башкарылган эшләр һәм күрсәтелгән хезмәтләр күләмен арттыру